

שיש בו ספרי מינים אסור לומר שם דברי תורה כי הוא ע"ז ממש. ועיין גם צו"ד (סי' רפ"א ס"א) ובהגהות קמח"ז מן הגרע"א בשם המהרש"ל גם מדברי הע"ז (יו"ד שם) סיוע לדברינו. (ואח"ז בא לידי סי' אז נדברו ח"א ומלאתי צסי' י"א וי"צ שהאריך קלת ודבריו קרובים לדברינו ועיי"ש וע"כ לא האריך עוד הגם שהרבה נשאר בקולמוסי כי בלא"ה אין הזמן גרמא לעיין עוד).

(פירות הגושרין בסוף סימן צו)

סימן סז

נשאלתי האם שרי לנשים לקרות בספרי בישול ואפיה ("קוק בוק" בלשון המדינה) בשבת קודש.

הגהות

השבתי אם לא ללמוד מעשה בישול ואפיה רק לעיין ולהתעניין איך אחרים עושים דבר שהיא עושה וזה עונג להנשים זה שרי.

סימן סח

נשאלתי מה דין בורר בספרים.

השבתי מעיקר הדין אין איסור בורר בספרים והמחמיר לעיין בכל ספר שבא לידו תע"ב.

(א) **בדין** בורר בספרים, הנה מפורש בפוסקים דבורר שייך גם בכלים וצמלצושים (עיין בע"ז סי' ש"ע סק"צ) והסכים עמו החוס' שבת (סק"ד) והשו"ע הרב (ס"ח) והחיי"א (כלל ע"ז אות ה') ומקור לדבריהם הוא מה שפרש"י (שבת ע"ד ז' ד"ה שבע חטאות) ובורר הלוואות הנסות מחוכן חייב משום בורר ועוד הכפיל רש"י דבריו (שם בד"ה חייב י"א) צירר היפות הרי זה בורר, הרי דלא רק צמלכל ומשקה שייך בורר אלא בכל דבר רגזים וקנים וכן פי' המאירי (שם). וממה שפי' ברגזים ששייך צרירה ש"מ דלא צענין שיבי' הדבר גידולי קרקע דהלא רגזים אינם גידולי קרקע כמו שכ' באגלי על (צמללכת דש סק"ז) וקלת סתירה באגלי על (ה' בורר סק"א אות א') עלאמו עיי"ש. ועיין בפרי" (שם) ובפרמ"ג על הע"ז ה"ל. ומלאתי צירושלמי (פ"ז דשבת ה"צ) על הא דאמרו צירושלמי הכן סיקורה כד מצטר בגרירה בקלופיתיה משום בורר ופי' הקה"ע סיקורה קליפה שצאילנות שהבנאים מותנים בין האבנים עיי"ש ובפני משה מפרש אכן הלצט, וע"ז כ' בגליון הש"ס

(ב) **אינני** רואה מקום לאסור באופן שמעיינת שלא ללורך לימוד דהלא הרהור בעסקיו מותר דרך דבר כחיז דבור אסור הרהור מותר (סי' ש"ז ס"ח) אולם צמינכרא אפילו הרהור אסור ע"י מג"א (סי' ש"ו) וגם כאן מיינכרא מילתא כשמעיינת צספר אפיה וצישול שמעיינת צצרכיה לצשל או לאפות שצרכיה לצשל או לאפות למחר או לאח"ז וזה אסור. אבל זה אינו, דהלא דרך נשים לעיין צספרים אלו לשם תענוג צעלמא גס אס איננה צרכיה לכך וכל עיונם אינו רק שמענין אותן לדעת איך שאר צנ"א מצשלים ואופים דבר זה שהיא דרכה לעשות כן אס אחרים עושים באופן אחר, ובאמת איננה מעיינת ללורכה, באופן דלא מיינכרא כלל ממה שמעיינת צספרים אלו שללורך לימוד האפיה וצישול מעיינת צהס. ועיין צציאור הלכה (ריש סי' ש"ו), ומאחר שאינו ניכר הרהור מותר צשאלתנו. ועוד נוסף ע"ז עיין צחי' קמח"ז מן הח"ס (צילה כ"ע ד"ה המציא) מה שכ' צכוונת החוס' דלא שייך לאסור צחדרי חדרים אלא דבר שדרך לעשות צחון אבל דבר שחמיד אינם עושים אלא צפנים ע"ז לא גזרו צחדרי חדרים מפני חשד ומר"ט, ויסוד וראיה לפירוש מלאתי צדברי החוס' (צילה ע' ז' ד"ה מאי) צדברי ה"ר אברהם מצורגו"ל עיי"ש.

מחקרית ספר להמצי"ט וה"ה שגם מדצריהם נראה דצ"י מיני מאכל צכ"ע מותר. והצטל ביאור הלכה כ' שאין לזוז מדצרי הרמ"א והאגלי על כ' שיש לו ראייה מהחוספתא כהרמ"א. אבל עכ"פ גדולי עולים חולקים דצ"י, והגם צודאי חנו חין לנו חלא דצרי הרמ"א צ"י מאכלים, צספרים שמקום כל ספר וספר ידוע וניכר ואם לוקח אחד ומחזירו צאותו מקום הסומך על סצרת המהרש"ג יש לו עמוד צחל לסמוך עליו. (ועוד דלפי מה שכ' התפא"י צקונערם כלכלת שצת צמלכת צורר דגם צהקך דלאו חוכל נינהו חינו חייב משום צורר חלא צבורר פסולת מחוך חוכל עיי"ש צסם הערוך. ושם פסולת צכלים מלצושים וחוכלים שא"ל שפיר יש לומר חכל לגצי ספר גס צשא"ל לו קשה לומר פסולת דיש צו כמה דצרים שצריך לו גס עתה. ונראה דצרי המהרש"ג לפום רביעא. ויש לדחות צנקל דשם פסולת כאן פי' "שאינו צריך לו" וזה שייך גס צספרים ופשוט). עכ"ז עוב מאוד שאם כוון לשום ספר וצא לידו ספר שאינו רואה צו עתה להשתמש צו, מה עוב שיעיין צו רגע אחד ענין אחד ויחזירו וצזה ילא יד"ח חליצא דכו"ע צלא שום חשש ופיקפוק. וכן לא יצור צליל שצת על מנת שיעיין צו צצקר רק חיכף כשצא לידו הספר שרואה צו יעיין צו קלת ושצ יניחנו מידו עד למחר צצקר. וידענא שספרי האחרונים מלאים מענינים חלו וצנגל ערדוטי שצצרו כל גצול ח"א לי לחפש אחריהם לעיין צהם, והנ"ל נראה לי נכון להלכה ולמעשה. ועיין קנה מנורה סי' שיי"ע סק"ל. לפי"ז חסור לצורר צגדי הילדים צליל שצת לצורך מחר צצקר חלא יעשו זה סמוך לצצשתן. חולם חס הצגדים מונחים זע"ז וחיינו צריך לצורר רק להסיר ציחד כמה צגדים המונחים ע"ג הצגד שצריך לו לצורך החינוך חין זה צכלל צורר כלל ושרי צכל חופן כמפורש צמ"צ (סי' שיי"ע סקט"ו) וצציאור הלכה (שם ד"ה לחכול). ועיין צ"ח נדצרו" ח"ז סי' ע"ו שצרגע זה צא לידי ומחמיר יותר ולא ראה כל הנ"ל וגם חת דצרי חאור שמח חיינו מצכיר וזה גרם לו להחמיר כ"כ. ועיין עוד צסוף (אות לד) — ודע דלהאור שמח (פ"ח מהל' שצת הלי"א) שיטה אחרת דכל שאינו צלול לא שייך צ"י צריירה רק לקיחה צעלמא ולפי דצרי עפ"י ראייה מירושלמי העלה דליכא צריירה צכלים מלצושים וספרים, וקשה להקל וחין להקל למעשה. ועיין מנ"ח מוסך השצת אות ז'.

אולם לפי מה שהק' הישו"י (סי' שיי"ע) למה לא הוי צורר צכלל מלכתה שאל"ג, ותיירץ דהוי מלכתה שאל"ג דחאובל עם הפסולת ח"א לחכלו

(שצירושלמי) וז"ל: מצואר דאף צשאר דצרים שאינם חוכלים שייך צורר ועיי' ע"ז סי' שיי"ע סק"צ עכ"ל, הרי דצרי הע"ז מפורש צירושלמי. (ודע דאלו החולקים וס"ל דלא שייך צריירה צספרים ס"ל דרק כשהוא פסולת גמור וצורקין הפסולת לחוך שייך צריירה צכל דצ"י לא כן צספרים צגדים וכו"ל צ"י ועיין היעב צאור שמח שאציה צסוף דצרי והכן היעב). לפי"ז לכאורה גס צספרים שייך צריירה כמו צ"י מיני פירות עוצות ויפות. וצ"י מעב יחודה חולק על הע"ז דצכלים לא שייך צריירה חואיל וכל ח' עומד לעצמו ומפרש"י חינו ראייה דהוי פסולת גמור שמשליך לחוך לגמרי.

נצ) אולם צתשו' מהרש"ג (ח"א חאור"ח סי' ל"ז וסי' נ"ד) חידש לן סצרה ישרה דכל דצ"י שחחר שלקחו מחזירו למקומו. חיינו צכלל צריירה כלל ולא חל שם צורר עליו וחולק על מסגרת השלחן על הקצשו"ע (סי' פ' סעי' ע"ז ועיין צצירי מנחה שצמנח"ש שם משמ"י דחוי"ש דיעיין קלת על רגע צספר שצא לידו) שאוסר לצ"י ספר מחוך ספרים עיי"ש, וצחמת סצרתו חיה סצרה עמוקה עכ"ז מדצרי הע"ז נראה דלא ס"ל דחלא כלי מחוך כלים ג"כ חין צורקין הכלי לחוך חלא מחזירין למקומו, והשואל צחמת כחצ שמדצרי הע"ז נראה דלא ס"ל כסצרת המהרש"ג רק המהרש"ג כ' דחיינו רואה שום יסוד דצרי הע"ז לדחות סצרתו ואפשר שהי' ס"ל להמהרש"ג דצכלים דדרך להניח הכלי שאינו צריך לו על הצד ולא להחזיר למקומו שהי' מונח צחחילה כמו צספרים והגם שהוא דוחק קיבל המהרש"ג דוחק זה לפי שכ"כ חיה סצרתו צרורה צעינו עד שכדי לקבל כל הדחוקים ולקיים סצרתו עיי"ש וצחמת מסצרה סצרתו כעמוד הצחל כידוע וכמפורסם.

נג) ולפענ"ד להצדיק פסקו של המהרש"ג. דהנה צ"י מיני מאכל כשרואה צאחד מהם מפורש צשו"ע (סי' שיי"ע) דהשני דינו כפסולת ואסור לצורר חא' שאינו רואה צו מהצ' וגם המין שרואה צו דוקא לחלחר שרי ולא לחח"ז (עיין צרמ"א סי' שיי"ע עפ"י שיטה הרא"ש והתה"ד עיי"ש צאחרונים). חכל צציאור הלכה (שם צד"ה ומניח השני) חציה צסם המחמר מרדכי (משמיה הרר"ד עראמ"ה) דצ"י מיני מאכלים קיל מאובל ופסולת דשרי לצורר חת הצריך לו וח"ל שיהי' רואה לחכלו לחלחר, וכ' שכן דעת המגלת ספר לדעת הרמצ"ס וצטל חגלי על (סקט"ו אות ח' ואות י') חציה

ג'י צין המעילים. ואם צמקום שהמעילים מונחים זה על זה כהר גדול מעורבים זה עם זה דכ"ג לריך להיות זהר שיחפש צין מאות המעילים המונחים זע"ז ואחר שמלא שלו יתפסנו וימשכנו אללו והשאר יבי' נשארים ביחד כמו שכיו (ועיין לעיל אות ז"ג) כ"ל.

(פירות הנושרין בסוף סימן עו)

סימן סט

נשאלתי לברר דין הסרת עוקץ מהפרי בכלי המיוחד לזה ודין לקלוף תפוחים ושאר פירות.

השבתי להתיר.

(ה) **בדין** להסיר צידו או ע"י כלי שאינו מיוחד לכך העוקץ הקטן וכיו"צ שהם למעלה צראש הפרי כשדעתו לאכול הפרי מיד. בשאלה זו נגענו בדין הסרת עצמות מחתיכת דג, ורצו המחירין להסיר העצמות בדרך אכילה שאין זה צורך אלא דרך אכילה. וגם החזון איש (חאו"ח סי' ר"ד) כ' דכשאוהו החתיכת דג צידו ומסיר העצמות דשרי דמי יאמר לן שהוא צורך הפסולת מן האוכל אדרבה הוא צורך האוכל מחוץ הפסולת, כי כן הוא דרך אכילה, עיי"ש ב"דצ"ו. וכן כשהחתיכת דג מונח על הלחם (עטללער) ובמזלג מפריד העצמות מהבשר הדג מי גילן לן ר' זה שהוא צורך הפסולת מחוץ האוכל אדרבה ואדרבה הוא צורך הבשר מחוץ הפסולת בדרך אכילה עיי"ש, ועיין בדע"ת או"ח סי' ש"ט צענין זה ובציאור הלכה סי' ש"ט ריש ס"ד, כן יש לומר בשאלתנו. אבל באמת אין לנו זקוקין בשאלתנו להיתר זה בלבד כי הדבר פשוט וצורך להתיר מעט אחר ג"כ. דהציאור הלכה (סי' ש"ט על ס"ג ד"ה לאכול) הביא מספר ישועות יעקב דדין צריכה לא שייך אלא כשצרכה הפסולת מחקן המאכל דע"י הסרת הפסולת המאכל נתקן וראוי לאכילה, אבל בלא"ה הא הוי הסרת הפסולת מלאכה שאל"ג, אבל כשמחקן המאכל הוי מלאכה שאל"ג. ולכן מדויק לשון הפוסקים שאין צריכה אלא כשהדברים מעורבים זע"ז, אבל כשעומד ויכר לעצמו לא דכ"ג חיינו מחקן המאכל, ומהאי טעמא שרי להוציא בשר שבקדירה מלא רועז ואפילו כדי להניחו לאורך מחר כיון שנפרדים לגמרי. ועיין צ"ס צית

וע"י צריכת הפסולת נעשה ראוי ושפיר הוי מלאכה שאל"ג עיי"ש א"כ צ"ב מינים ששניהם ראויים לאכילה אין הצורך משוי להמין אחר אוכל כי בלא"ה אוכל הוא ועיין באגלי טל במלאכת הזורה (אות ה) שכוון מדעתו דנפשי' והביא שם ירושלמי נפלא (שבת פ"ז הל"צ) הוצא צאו"ז (סי' נט) עיי"ש ועפ"י צספרים לא שייך כלל ענין צורך בדרך מלאכה שאל"ג והצ"ב עכ"ז מורה עולה על ראשי להקל בלא ראייה חותכת.

(ד) **אחר** כל ה"ל אמרתי ועייתי הנה להגאון העולם והאדיר בעל חור שמח כ"כ ה' פשיטא צענינו שבכלים ובצגדים לא שייך דין צריכה כי כולם עומדים מופרדים זה מזה ואינם צלולים עד ש' על האחרונים שדייקו מהע"ז ששייך בכלים ובצגדים צריכה שטעות צידם. ועם דעת האור שמח מוכרחים אנו להתחשב כי ה' מגדולי האחרונים היוהר מובהקים, וציוהר דגם הבעל מטה יהודה חולק מאותו טעם עלמו של האו"ש על ה"ט"ז וכדצריכה כן הוא צערה"ש סי' ש"ט סעי' ט' ועיי"ש הדק היטב ודצ"ו סוצים על מה שנתעורר הבעל ערוה"ש (שם צסעי' ח') צענין צורך הכפות והמזלגות והסכניים שהעולם אינם נזהרים כלל ונוהגים לצרר ואיך מצינו ידינו ורגלינו שלא לצרר עיי"ש וגם המהרש"ג כן ס"ל מטעמא אחרת. וגם לפי הישו"י יש להתיר צספרים צפשיטות. ושם ראיתי שגם הבעל מ"צ (סקי"ד) אחר שהעתיק דגם בכלים ובצגדים שייך דין צריכה לזה לעיין בציאור הלכה, ולשם צסוף דצ"ו מפקפק הרבה בדין זה ג"כ מטעמא דהאו"ש וכ' דלא שייך שם צורך היבא דכל מין ניכר צפ"ט עיי"ש ע"כ נראה לי צורך שהמקיל לא הפסיד והמחמיר לעיין בכל ספר שצורך כמעט רגע חע"צ. ועיין גם באות הסמוך בדין הסרת העוקץ מן הפרי ותלפין לכאן ותמלא עוד יסודות להקל בדין צדן צורך ספרים, והמיקל לא הפסיד.

ודע דאם צגדים מונחים זע"ז כמו חלוק, חלונעית, חיתולים, וכיו"צ, והוא לריך לאחד מהם מותר להגביה חלק הצגדים שא"ל לו עד אותו צגד שצריך לו ויקח שוב אותו צגד. וכן צביהכ"ג שלפעמים מאה מעילים תלויים על עלים זה אלל זה, צפרע צימות החורף, מאחר שכל מעיל ומעיל מונח על עץ שלו וכולם מפורדים זה מזה ואין לשום עץ ועץ שום שייכות זע"ז שרי לבעל המעיל לצרר מעיל